879/11

Den 2. november 2011 blev i sag nr. 79.974:

xxxxxx xxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxx

mod

Sampension
KP Livsforsikring A/S
Tuborg Havnevej 14
2900 Hellerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har arbejdsmarkedspensionsordning i Sampension KP Livsforsikring A/S. Han klager over, at selskabet med virkning fra den 1/1 2011 har afskaffet tidligere afgivne ydelsesgarantier og erstattet disse med ikke-bindende hensigtserklæringer.

Selskabet gør gældende, at det har været berettiget til at afskaffe ydelsesgarantierne. Ifølge selskabet består der to juridiske grundlag for at afskaffe ydelsesgarantierne, nemlig dels i form af en ret til ved aftale mellem arbejdsmarkedsparterne og selskabet at ændre i vilkårene for pensionsordninger, dels i form af en ensidig ret til frigørelse efter civilretlige regler og principper.
Af klageskemaet, der er underskrevet af klageren den 3/4 2011, fremgår bl.a.:

"**2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? ...**
At jeg ikke får noget økonomisk tab ved ophævelsen af ydelsesgarantier i Sampension.
At oprindelige aftaler holdes."

Klageren har udførligt redegjort for sin klage i en vedlagt supplerende redegørelse. Bl.a. har han fremført følgende:

"Derfor er det et særdeles utilfredsstillende svar Sampension A/S har givet mig, idet Sampension A/S fremturer med, at de er den part der har lidt under et løftebrud og lider under urimelighed og bristede forudsætninger. Det er den omvendte verden Sampension A/S foregiver at leve i. Jeg er forbrugeren der taber en økonomisk lovet fordel. Jeg er forbrugeren der oplever det

uhørt urimelige i, at en stillet garanti ophæves uden kompensation eller sanktionsmuligheder i øvrigt overfor løftebryderen. Jeg er forbrugeren der ikke får oplyst det fuldstændigt sikre juridiske grundlag for disse afgørende og betydelige ændringer af stor økonomisk værdi. Det er mig der forelægges det tyndest forekommende grundlag for legitim aftaleophævelse, aftalelovens § 36 om urimelighed som eneste grundlag for så altafgørende ændringer i mine pensionsopsparingsforhold."

Selskabet har i brev af 27/4 2011 til nævnet bl.a. anført:

> "[Klageren] har i sagsfremstillingen til sin klage fremført fire forhold som begrundelse: For det første kunderelationen, for det andet garanti som salgsargument, for det tredje institutskifte og for det fjerde kundehensynet.
> [Klagerens] løn- og ansættelsesvilkår ved … kommune og senere SKAT har udløst to policer i SAMPENSION, idet kommunalreformen medførte, at [klageren] overgik fra kommunal til statslig ansættelse.
>
> For så vidt angår den ene police (…-01) er denne omfattet af overenskomst indgået mellem HK/Kommunal og Kommunernes Landsforening, og [klageren] er omfattet af pensionsregulativ 3 i 1 Pension for billetpersonale, biblioteksmedhjælpere, kontorpersonale, edb-personale, kontorfunktionærer, tandklinikassistenter, laboratorie- og miljøpersonale og for personale ved landsdelsscenerne m.fl. Pensionsregulativet er udarbejdet i henhold til pensionstilslutningsaftale indgået mellem SAMPENSION på den ene side og HK/Kommunal og Kommunernes Landsforening på den anden side.
>
> For så vidt angår den anden police (…-02) er denne omfattet af overenskomst indgået mellem Offentligt Ansattes Organisationer, Det Statslige Område (forkortet OAO) og Finansministeriet, og [klageren] har siden 1. april 2008 været omfattet af pensionsregulativ 3 i 1 Pension for personer med pensionsordning i KP, som pr. 1. november 2006 eller senere overgår til ansættelse i staten mv. i forbindelse med kommunalreformen. Pensionsregulativet er udarbejdet i henhold til pensionstilslutningsaftale indgået mellem SAMPENSION på den ene side og OAO (tidligere Statsansattes Kartel) på den anden side. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der ikke er indgået pensionstilslutningsaftale mellem SAMPENSION og Finansministeriet. Dette skyldes, at Finansministeriet i stedet for at indgå tilslutningsaftaler med pensionsselskaberne i cirkulære nr. 9627 af 5. august 2009 har udstukket rammerne for statsansatte arbejdstageres pensionsordninger.
>
> SAMPENSION har redegjort for baggrunden for afskaffelsen af ydelsesgarantierne ved det fremsendte brev fra maj 2010 (bilag) og brev fra december 2010 (bilag), yderligere uddybet ved svar på klage fra [klageren] af 26. januar 2011 (bilag).
>
> SAMPENSION vil nedenfor supplerende redegøre for grundlaget for afskaffelsen af ydelsesgarantierne:
>
> SAMPENSIONS bestyrelse besluttede den 16. april 2010 at rette henvendelse til de relevante aftaleparter med henblik på at indgå aftaler om afskaffelse af afgivne ydelsesgarantier. SAMPENSION ønsker indledningsvist at fremhæve, at denne beslutning blev truffet alene fordi en afskaffelse af ydelsesgarantierne efter SAMPENSIONS opfattelse - alt andet lige - oplagt er i pensionsopsparernes interesse. Det har efterfølgende vist sig, at aftaleparterne bag SAMPENSIONS pensionsordninger er enige i denne opfattelse.

Bestyrelsens beslutning blev truffet bl.a. på grundlag af et af SAMPENSION udarbejdet notat af 15. marts 2010, der med udgangspunkt i SAMPENSIONS 2009 regnskab redegjorde for SAMPENSIONS finansielle situation efter implementeringen af Solvens II, således som Solvens II fremstod pr. 15. marts 2010.

Beslutningen blev endvidere truffet ud fra den vurdering, at selv en væsentlig lempelse af de kapitalkrav, der i Solvens II er fastlagt i forhold til at imødegå markedsrisici og biometriske risici, ikke afgørende vil ændre ved SAMPENSIONS fremtidige kapitalsituation under Solvens II. Alene det den 25. november 2009 vedtagne direktivs angivelse af et sikkerhedsniveau på 99,5 % sætter efter SAMPENSIONS opfattelse en grænse for, hvor lempelig en udmøntning af direktivets kapitalkrav kan blive.

Med det formål at skabe den størst mulige sikkerhed for det juridiske grundlag for en beslutning valgte SAMPENSION at spørge to af hinanden uafhængige juridiske kilder herom. Til grund for beslutningen forelå således et responsum af marts 2010 udarbejdet af professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen og professor, dr.jur. Jens Kristiansen: 'SAMPENSIONS muligheder for at ophæve eller omdefinere ydelsesgarantier' samt et uafhængigt heraf den 29. marts 2010 udarbejdet responsum af Plesner v. advokat Niels Chr. Ellegaard. Begge responsa konkluderer, at SAMPENSION med aftaleparterne bag pensionsordningen kan aftale, at afgivne ydelsesgarantier afskaffes.

SAMPENSION er som bekendt et arbejdsmarkedspensionsselskab (dog ikke omfattet af § 307 om arbejdsmarkedsrelaterede livsforsikringsselskaber i lov om finansiel virksomhed). SAMPENSIONS rolle er som pensionsleverandør over for sine medkontrahenter i form af arbejdsmarkedsparterne (det vil sige parterne i overenskomsten) at afgive pensionstilsagn til arbejdstagere, som via deres overenskomst har opnået ret til pension. Arbejdsmarkedsparterne har således med henblik på gennemførelse af de i overenskomsten vedtagne vilkår om pension indgået en pensionstilslutningsaftale med SAMPENSION som pensionsleverandør. SAMPENSION har på grundlag af pensionstilslutningsaftalen udarbejdet et pensionsregulativ, som indeholder udmøntningen af overenskomstens pensionsvilkår. På dette grundlag har SAMPENSION meddelt et pensionstilsagn til de arbejdstagere, som er omfattet af overenskomsten.

Aftalegrundlaget mellem SAMPENSION og arbejdsmarkedsparterne er baseret på en tredjemandsaftalekonstruktion, hvorefter SAMPENSION og arbejdsmarkedsparterne i en tredjemandsaftale (tilslutningsaftalen) bliver enige om, at SAMPENSION skal afgive pensionstilsagn til en nærmere identificeret kreds af arbejdstagere på grundlag af en udmøntning af overenskomstens overordnede og generelle pensionsvilkår. De konkrete vilkår for pensionsordningen fastlægges i et pensionsregulativ. Tredjemandsaftalerelationen i forhold til de af SAMPENSION afgivne pensionstilsagn er i responsummet fra Plesner grafisk beskrevet således:

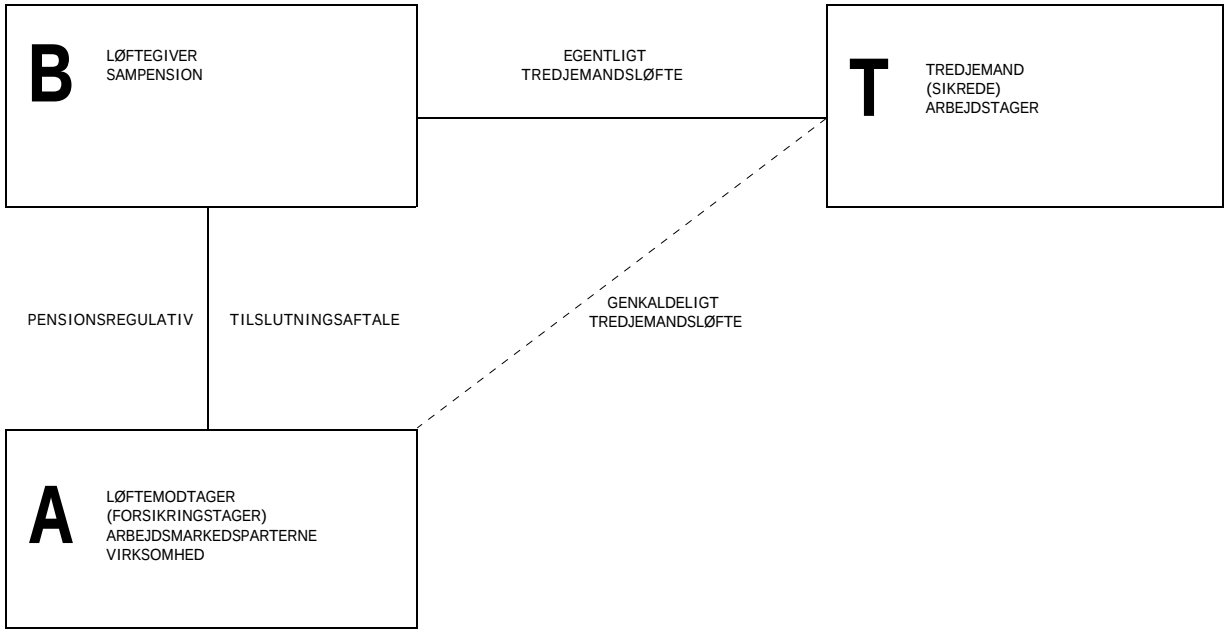

Ved siden af ovenstående gælder der for arbejdsmarkedsparterne en generel ret til at forhandle og indgå/ændre aftaler og overenskomster på vegne af medlemmerne, medmindre denne ret konkret måtte være fraskrevet. Denne ret er begrundet i arbejdsretlige principper.

Arbejdsmarkedsparterne er således berettigede til at indgå aftale med SAMPENSION om ændring i de pensionsordninger, som er etableret i henhold til de relevante tilslutningsaftaler, herunder at ændre eller afskaffe ydelsesgarantier. Dette er eksempelvis sket ved indgåelse af aftale med HK/Kommunal samt OAO (tidligere Statsansattes Kartel). Kopi af aftalerne vedlægges, jf. nedenfor.

Uanset retten til ved aftaleindgåelse med arbejdsmarkedsparterne at afskaffe ydelsesgarantier har SAMPENSION i den konkrete situation som følge af de væsentlige, byrdefulde krav til hensættelser eller opfyldelse af særlige byrdefulde krav vedrørende kapital som dem, der følger af Solvens II kravene (i konsekvens af SAMPENSIONS høje andel af livsvarige livrenter med høje grundlagsrenter, jf. notat af 15. marts 2010), ret til at frigøre sig fra ydelsesgarantierne i medfør af aftalelovens § 36 (ugyldighed), efter læren om bristede forudsætninger eller dansk rets almindelige regler om force majeure.

Denne ensidige ret til frigørelse har SAMPENSION som udgangspunkt valgt ikke at benytte sig af, idet SAMPENSION har foretrukket at indgå aftaler med arbejdsmarkedsparterne, hvori der afgives hensigtserklæring om opnåelse af de ydelser, som tidligere var omfattet af ydelsesgarantierne. Det er således ikke korrekt, når [klageren] beskriver, at SAMPENSION ensidigt har afskaffet ydelsesgarantierne, da afskaffelse netop er sket med arbejdsmarkedsparternes accept. SAMPENSION har i vores breve supplerende redegjort for, at der foruden muligheden for at indgå en aftale om afskaffelse af ydelsesgarantier, gælder en ensidig ret til frigørelse med henvisning til aftalelovens § 36, efter læren om bristede forudsætninger samt i henhold til dansk rets almindelige regler om force majeure.

Sammenfattende kan det således lægges til grund, at der består to juridiske grundlag for at afskaffe ydelsesgarantierne - dels i form af en ret til ved aftale mellem arbejdsmarkedspar-

terne og SAMPENSION at ændre i vilkårene for pensionsordninger, og dels i form af en ensidig ret til frigørelse efter civilretlige regler og principper. Begge grundlag er detaljeret beskrevet i de to vedlagte juridiske redegørelser.

I forhold til [klagerens] ønske om at få oplyst reglerne for institutskifte, skal SAMPENSION henvise til, at [klagerens] pensionsordning er overenskomstmæssigt forankret. Et skift af pensionsselskab vil kræve ændring af overenskomsten samt opsigelse af pensionstilslutningsaftalen med SAMPENSION.

Slutteligt skal det nævnes, at SAMPENSION har gjort rede for de alternativer, der findes til afskaffelse af ydelsesgarantier, i brev af december 2010. Som beskrevet i dette brev ville ingen af de foreliggende alternativer bevirke, at det akutte kapitalbehov, der opstår som følge af Solvens II direktivet, bliver indfriet. Afskaffelse af ydelsesgarantier såvel for opsparet præmie som for fremtidig præmie er således i de forsikredes interesse, da de øvrige alternativer utvivlsomt ville føre til en nedsættelse af de policemæssige pensioner. I øvrigt har Finanstilsynet taget stilling til afskaffelse af ydelsesgarantier ved afgørelse af 29. november 2010 (bilag). Af afgørelsen fremgår, at afskaffelse af ydelsesgarantier ikke er i strid med reglerne i god skik bekendtgørelsen.

…

I forhold til den indgivne klage gøres det på grundlag af det ovenfor anførte gældende,

at pensionstilsagnene til [klageren] har karakter af et egentligt tredjemandsløfte afgivet på grundlag af pensionsordninger etableret i medfør af en tilslutningsaftaler (som udmøntet med et pensionsregulativ) indgået med HK/Kommunal på grundlag af overenskomster for kontorpersonale og edb-personale, kontorfunktionærer, tandklinikassistenter, laboratorie- og miljøpersonale m.fl. og OAO (tidligere Statsansattes Kartel) på grundlag af overenskomster på det statslige område,

at SAMPENSION efter almindelige aftaleretlige principper er berettiget til at indgå aftale med arbejdsmarkedsparterne om ændring i de pensionsordninger, der er etableret i henhold til tilslutningsaftalen mellem SAMPENSION på den ene side og HK/Kommunal / OAO (tidligere Statsansattes Kartel) på den anden side,

at der ved siden af ovenstående gælder en generel ret for arbejdsmarkedsparterne til at forhandle og indgå/ændre aftaler og overenskomster på vegne af medlemmerne, medmindre denne ret konkret måtte være fraskrevet,

at denne ret begrundet i arbejdsretlige principper tillige danner grundlag for indgåelse af aftale vedrørende afskaffelse af ydelsesgaranti,

at der uanset retten til ved aftaleindgåelse med arbejdsmarkedsparterne at afskaffe ydelsesgarantier har bestået en situation, som har givet SAMPENSION ret til at frigøre sig fra ydelsesgarantierne i medfør af aftalelovens § 36 (ugyldighed), efter læren om bristede forudsætninger eller dansk rets almindelige ret om force majeure,

at retten til ensidig frigørelse er nærmere beskrevet i de vedlagte responsa,

at SAMPENSION således har været berettiget til at afskaffe ydelsesgarantien som sket."

Finanstilsynet/Det Finansielle Virksomhedsråd har behandlet sagen om selskabets afskaffelse af ydelsesgarantier i henhold til reglerne om god skik for finansielle virksomheder. Af afgørelsen, der er dateret 29/11 2010, fremgår bl.a.:

"**6. Finanstilsynets afgørelse**

6.1 Adgangen til at afskaffe ydelsesgarantien

En arbejdsmarkedspension er en pensionsordning, der etableres som led i et ansættelsesforhold, der er omfattet af en kollektiv overenskomst. Det er aftaleparterne bag den kollektive overenskomst, der har besluttet, at pensionsordningen skal være en del af ansættelsesforholdet. Pensionsordningen er derfor obligatorisk, og typisk følger det af overenskomsten præcist hvilken pensionsordning, som man har ret til. Den enkelte arbejdstager har kun ret til den pensionsordning og de valgmuligheder, der fremgår af den kollektive overenskomst.

Detaljerne i pensionsordningen er fastlagt i en aftale mellem pensionskassen og arbejdsmarkedsparterne. Denne aftale udmøntes i et pensionsregulativ, som i detaljer fastlægger en pensionsordnings Indhold.

En arbejdsmarkedspension adskiller derved sig fra individuelt tegnede pensioner, der er kendetegnede ved, at der kun består en aftalemæssig relation mellem pensionskunden og pensionskassen. Det er derfor for individuelle ordninger naturligt, at en pensionsaftale ikke kan ændres ved aftale mellem pensionsselskabet og en tredjepart.

Som nævnt fremgår det af Sampensions pensionsregulativer, som er udleveret til kunderne i forbindelse med indtræden i pensionskassen, at dette regulativ kan ændres ved aftale med aftaleparterne.

Denne fremgangsmåde for ændring af en pensionsordning er udtryk for en generel praksis på området for arbejdsmarkedspensioner.

Det er en naturlig følge af, at en arbejdsmarkedspensionsordning er en del af en kollektiv overenskomst, at arbejdsmarkedets parter ifølge pensionsregulativet har adgang til at aftale en ændring af pensionens indhold. Det er herved forudsat, at aftaleparterne varetager hensynet til den kollektive interesse.

Sampensions pensionstilsagn til medlemmerne er udtryk for et tredjemandsløfte afgivet til arbejdsmarkedets parter med virkning overfor pensionskassens medlemmer. Sampension har således afgivet et løfte til arbejdsmarkedets parter om at yde garanterede pensionsydelser til en nærmere afgrænset række sikrede, der udgøres af pensionskassens kunder.

Tredjemandsløfter kan som udgangspunkt ændres ved en aftale mellem løftegiver og løftemodtager, uden at tredjemanden skal give samtykke hertil. Dette gælder dog ikke, hvis tredjemandsløftet er gjort uigenkaldeligt over for tredjemand. I dette tilfælde vil Sampension og arbejdsmarkedets parter derfor som udgangspunkt kunne ændre i de indgåede pensionsordninger uden, at der foreligger et samtykke fra pensionskassens kunder, under forudsætning af, at dette løfte ikke er gjort uigenkaldeligt.

Er tredjemandsløftet, Sampensions ydelsesgaranti, derimod gjort uigenkaldeligt, vil det kræve et samtykke fra Sampensions kunder for, at ydelsesgarantien kan afskaffes.

Det er en betingelse for, at et tredjemandsløfte er blevet gjort uigenkaldeligt, at løftemodtageren, i dette tilfælde arbejdsmarkedets parter, har givet Sampensions kunder et løfte om, at de ikke vil tilbagekalde den med tredje- mandsaftalen trufne disposition.

Det indgår derfor i vurderingen af, om Sampension har handlet i strid med § 3 i god skik bekendtgørelsen, om arbejdsmarkedets parter har givet de sikrede - Sampensions kunder - et løfte om ikke at ville ændre i ydelsesgarantien.

Arbejdsmarkedets parter har, Finanstilsynet bekendt, ikke har kommunikeret direkte med Sampensions kunder om ydelsesgarantien. Ved vurderingen af om arbejdsmarkedets parter har givet et løfte om uigenkaldelighed, må der derfor tages udgangspunkt i Sampensions kommunikation med kunderne. Uanset, at Sampension efter tredjemandsretten i kraft af deres status som løftegiver ikke kan gøre et tredjemandsløfte uigenkaldeligt, kan de være legitimerede til at gøre løftet uigenkaldeligt på vegne af arbejdsmarkedets parter.

Det fremgår af sagsfremstillingen i denne sag, *at* ydelsesgarantien er indeholdt i pensionsregulativet for et enkelt af Sampensions pensionsprodukter, *at* ydelsesgarantien omtales i pensionsordningernes velkomstpakke og endelig, *at* ydelsesgarantien fremgår af pensionskundernes personlige del af Sampensions hjemmeside.

I ingen af disse situationer tilkendegives det udtrykkeligt, at Sampensions kunder får en uigenkaldelig ret til garanterede ydelser. Tværtimod fremgår det af pensionsregulativerne, som udsendes til medlemmerne ved indtræden, at disse vil kunne ændres efter aftale med aftaleparterne. Pensionsregulativerne indeholder en regulering af pensionsaftalernes indhold og indeholder i et enkelt tilfælde også udtrykkeligt en ydelsesgaranti.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at pensionsregulativernes ændringsadgang er udtryk for den grundlæggende mekanisme på arbejdsmarkedspensionsområdet, hvor det er arbejdsmarkedets parter, der ved aftale med en pensionskasse, aftaler, hvilket indhold en pensionsordning skal have.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at det ikke vil være i strid med § 3 i god skik bekendtgørelsen ved aftale med arbejdsmarkedets parter at afskaffe en ydelsesgaranti med virkning for fremtidige indbetalinger.

Finanstilsynet har herved lagt vægt på, at Sampensions kunder ikke kan blive bibragt den opfattelse, at deres pensionsordning ikke vil blive underkastet ændringer for fremtidige bidrag på baggrund af pensionsregulativernes udtrykkelige ændringsadgang.

Ved vurderingen af om Sampension har handlet i strid med § 3 i god skik bekendtgørelsen ved at afskaffe ydelsesgarantien med virkning for allerede foretagne indbetalinger, har Finanstilsynet lagt vægt på, at indholdet af Sampensions kommunikation omkring ydelsesgarantien vil kunne give Sampensions kunder en forventning om, at ydelsesgarantien ikke kan tilbagekaldes i forhold til allerede foretagne indbetalinger. Som nævnt fremgår det fx af pensionskundernes personlige del af Sampensions hjemmeside, at der er tilknyttet en ydelsesgaranti til 3 I 1 Pension, den fleksible ordning og den kollektive ordning.

Dette indtryk af, at ydelsesgarantien ikke kan afskaffes står imidlertid i modsætning til, at det som nævnt fremgår af pensionsregulativerne, som er udleveret til pensionskassens kunder, at regulativet kan ændres ved aftale med aftaleparterne.

Finanstilsynet har endvidere lagt vægt på, at Sampension ved at indgå en aftale med aftaleparter om afskaffelse af ydelsesgarantien, formelt set har fulgt pensionsregulativets procedure for ændring af dette.

Selvom pensionskassens kunder ikke har givet samtykke til at afskaffe ydelsesgarantien, har de imidlertid indirekte været repræsenteret af de arbejdstagerorganisationer, som har aftalt afskaffelsen af ydelsesgarantien. Det understøttes af, at der ifølge det oplyste i ingen af de indgåede overenskomster er vilkår om, at der skal ydes ydelsesgarantier.

Hertil kommer, at der ikke foreligger retspraksis, der fastlægger rækkevidden af aftaleparternes adgang til at ændre i en pensionsordning.

På det foreliggende grundlag er der efter Finanstilsynets opfattelse ikke tilstrækkelige holderpunkter til at fastslå, at der er afgivet et løfte om uigenkaldelighed, således at ydelsesgarantien ikke kunne afskaffes ved en aftale mellem Sampension og arbejdsmarkedets parter.

Det fremgår endvidere af den ovenfor foretagne vurdering af de økonomiske konsekvenser af afskaffelsen af ydelsesgarantien, at det ikke kan konkluderes, at kunderne generelt vil blive stillet ringere ved, at ydelsesgarantien afskaffes og erstattes af en hensigtserklæring. Henset til pensionskassens kapitalmæssige forhold må de påtænkte ændringer vurderes at være rimelige og saglige.

På baggrund af en samlet vurdering at disse omstændigheder, er det Finanstilsynets vurdering, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at Sampension har handlet i strid med § 3 i god skik bekendtgørelsen ved at afskaffe ydelsesgarantien ved en aftale med aftaleparterne i stedet for at give den enkelte kunde mulighed for at træffe dette valg som led i et omvalg.

Den endelige afgørelse af, om Sampension ved denne aftale civilretligt er blevet frigjort for sine forpligtelser overfor sine kunder, henhører imidlertid under domstolene.

Imidlertid påbyder Finanstilsynet Sampension jf. § 33, stk. 1, jf. § 3 i bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder senest to måneder fra I dag at oplyse kunderne om, at skiftet til en hensigtserklæring indebærer en mulighed for, at selskabet i fremtiden kan ændre sin investeringsstrategi, og at en sådan ændring kan medføre, at der løbes en større investeringsrisiko i forhold til den nuværende investeringsrisiko.

6.2 Information til kunderne om ydelsesgarantien
En ydelsesgaranti fastlægger, at en kundes fremtidige pensionsudbetaling vil have en bestemt størrelse. Udbetalingens størrelse vil blandt andet være afhængig af, hvornår kunden vælger at gå på pension.

Finanstilsynet finder, at en oplysning om en ydelsesgaranti er en væsentlig oplysning om en pensionskundes fremtidige indtægtsgrundlag på det tidspunkt, hvor denne vælger at gå på pension. Oplysningen har endvidere betydning for pensionskundes beslutning om den pågældende skal foretage supplerende opsparing til pensionsalderen.

Når en pensionskasse i sin kommunikation med sine kunder giver oplysning om en ydelsesgaranti, finder Finanstilsynet, at disse kunder kan blive bibragt den opfattelse, at ydelserne i henhold til garantien vil komme til udbetaling på pensionstidspunktet, og at garantien ikke vil blive ændret eller afskaffet.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at en finansiel virksomhed jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 965 af 30. september 2009 om god skik for finansielle virksomheder, skal orientere sine kunder loyalt om en ydelsesgarantis indhold og omfang. En finansiel virksomhed skal derfor oplyse om væsentlige indskrænkninger i en garanti og om muligheden for at foretage ændringer i denne. En finansiel virksomhed er derfor forpligtet til at oplyse sine kunder om, at garantien kun gælder, indtil pensionskassen beslutter at ændre eller afskaffe denne garanti efter aftale med aftaleparterne.

Når en pensionskasse meddeler sine kunder, at pensionsordningen er omfattet af en ydelsesgaranti, skal det derfor samtidig fremgå tydeligt, at ydelsesgarantien kan ændres eller afskaffes.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at Sampension ikke har oplyst sine kunder tilstrækkeligt tydeligt om, at ydelsesgarantien efter Sampensions opfattelse kan ændres eller afskaffes i det informationsmateriale, som kunderne har modtaget om denne garanti. Finanstilsynet finder, at det ikke er tilstrækkeligt til opfyldelse af reglerne om god skik, at det fremgår af pensionsregulativerne for de forskellige pensionsordninger, at disse kan ændres ved aftale med aftaleparterne.

Finanstilsynet påtaler derfor, at Sampension ikke har oplyst sine kunder om, at de ydelsesgarantier, som pensionskassen har ydet sine kunder, vil kunne ændres eller afskaffes helt."

Nævnet har fået forelagt de bilag, som parterne har fremlagt.

Nævnet udtaler:

Nævnet har fået forelagt et antal klagesager af samme karakter som klagerens. Det er alle disse klageres opfattelse, at selskabet ikke har været berettiget til - uden deres samtykke - at fragå løftet om ydelsesgaranti. Nogle af klagerne er endvidere utilfredse med, at de ikke kan reagere mod ændringen ved at melde sig ud eller overføre deres opsparing til en anden pensionsleverandør. Det er nævnet bekendt, at samme problemstilling er aktuel i andre arbejdsmarkedspensionsordninger.

Nævnet finder, at det er forbundet med betydelig retlig tvivl, i hvilket omfang lønmodtagere kan støtte ret på den kollektive pensionsaftale. Det er i den forbindelse spørgsmålet, om ikke uvæsentlige dispositioner af forringende karakter over kundernes opspare-

de midler i deres obligatoriske arbejdsmarkedspensionsordning kan ske uden deres samtykke. Om der i arbejdsretlige principper er en adgang for arbejdsmarkedets parter til at indgå aftale med en pensionskasse herom, falder uden for nævnets erfaringsområde.

Det vil endvidere kræve en bevisførelse af betydeligt omfang at skulle bedømme, om pensionskassen efter reglerne eller retsgrundsætninger om ugyldighed, bristede forudsætninger eller force majeure har ret til at kræve sig frigjort fra ydelsesgarantierne. En sådan bevisførelse ligger uden for rammerne af den bevisførelse, der kan ske for nævnet. Den må i givet fald ske ved domstolene.

Det er herefter samlet set nævnets opfattelse, at der er et behov for en domstolsafgørelse af, hvilke beslutninger en pensionskasse med tiltræden af overenskomstparterne kan træffe over kundernes opsparede pensionsmidler. Hvis sådanne beslutninger kan træffes, opstår endvidere spørgsmålet, om der i givet fald er forskel på, om pensionen er under udbetaling, eller om kunden er tæt på pensionsalderen eller ikke.

Herefter

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Poul Sørensen

udskriften bekræftes

Henning Jønsson